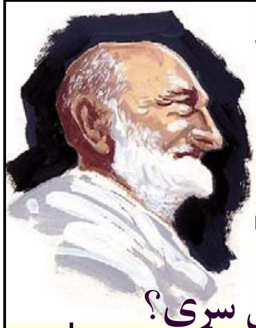

باچا خان

د خبرو که د عمل د پرون، که دې نن سړی؟

هورن، ۲۸،۱۱،۲۰۰۸ ډاکتر یحیی وردک د افغانستان کلتوري ودې ټولنه

تاسو ته وړاندې کېږي:

- زموږ هادي او زموږ باچا
- یو سیاسي نظر
- ټولنیز نظریات که زموږ پروني او نني ستونځې:
  1. جینکۍ او ښځې، 2. خپله ژبه او خپله جامه
  3. بې ځایه خرڅونه
- وروسته له مرګه
- موږ څه کولای شو؟

2

د باچا خان ارمان

زه یو خوب وینم، یو لوی ارمان لرم.
زما د ولس حالت د صحرا د هغو ګلونو په څېر دی، چې صحرا کې زرغون شي، څوک یې غم نه خوري،
یو څو ورځې پس مړاوې شي او بیا د خاورو سره خاورې شي.
زه غواړم چې زما ولس د یو بل سره په غمونو او ښادۍ کې شریک وي.
زه غواړم چې زما ولس د قام د خوشالۍ لپاره د برابرۍ په بنیاد د یو بل سره اوږه په اوږه کار وکړي.
زه غواړم چې دوی خپل ملي رول ولوبوي او الله تعالی او بشریت ته د خدمت له لارې، د نړۍ د نورو ولسونو په قطار کې خپل مناسب ځای ونیسي.

Eknath Easwaren. Nonviolent soldier of Islam, ۷۷مخ.

4

موږ څه غوړو؟ / یو قوم شئ

یو قوم شئ
زه تاسو ته وایم چې دښمن لګیا دی، تاسو ورکوي او په دې کوشش کښې دی چې دا مونږ وچ شي. که تاسو نه دا مونږ وچ شو نو بیا به ورک شئ.
پاڅئ!
دا خپل کور جوړ کړئ. دا بېل بېلوالی پرېږدئ یو قوم شئ.
که یو قوم شوئ نو ستاسو دنیا به هم اباده شي او اخرت هم.

موږ یو نوم غواړو
په دې کور کښې یوه خونه غواړو
خو غواړو چې موږ په خپله د دې خونې څښتن او جوړونکي وو

Rajmohan Gandhi. Ghaffar Khan: non-violent Badshah of the Pakhtuns ۲۴۳ مخ

5

یو سیاسي نظر

افغانان، پښتانه به هېڅکله کمونیزم یا روسیه ونه مني. دوی به مړه کېږي. څوک چې کولای شي، وطن به پرېږدي.
زه باید د برژنیف سره خبرې وکړم. زه به هغهٔ ته ووایم «رحم وکړه».
زه به ریګن ته هم ووایم «رحم وکړه».
کمونستان نه یوازې خلک، بلکه وني هم په افغانستان کې له منځه وړي.
انقلاب په یو ظلم باندې اوښتی دی.
سفیره، تاسو ځوان یاستئ، خو تاسو باید یوه غمیزه وپېژنئ، اوس په افغانستان کښې داسې غمیزه روانه ده.
مجاهدین د شپې وژنه کوي. روسي عسکر سهار وژنه کوي.
نتیجه یې دا ده، چې پښتون مري.

Dixit, An Afghan Diary: Zahir Shah to Taliban ۳۰ مخ

6

د خپل ملک جامې او ژبه

... او د خپل ملک د جامو اغوستو وعدې مې ترې
واخستې
چې د خپل ملک جامی به اغوندي.
زما ژوند او جدو جهد ، ۵۱۲ مخ

زما دا خبره یاده ولرئ چې د چا نه ژبه ورکه شوې ده، هغه
ورک شوي دي او چا ته چې خپله ژبه سپکه شوې ده هغه
سپک شوي دي.
تا سو خپله ژبه هېره کړې ده او تشه ژبه درنه ورکه شوي نه
ده
بلکه ورسره هغه پښتو درنه هم ورکه شوی ده.
زما ژوند او جدو جهد ، ۵۱۴ مخ

جینکی او ښځې

زما خیال ورځ په ورځ د جنیکو تعلیم او تربیت طرف ته زیا تیږي.
ولې چې زه دا خبره د قوم د پاره خطرناکه ګڼم، چې هلکانو له خو دې
تعلیم ورکړی شي او جنیکۍ دې د علم نه محروم پاته شي.

باچا خان لیکونه، لومړی برخه، ۱۵ مخ

ښځه او سړی د ګاډۍ دوه پایې دي. که یوه پنچر شي
نو ګاډۍ مخکښې تلی نه شي.
زما ژوند او جدو جهد ،۵۳۰ مخ

7

خپله ژبه

... په دنیا کښی هیڅ قوم بغیر د خپلې ژبې نه ترقي کولی نه شي او په
هغوی کښې علوم او فنون پیدا کېدای نه شي.

... انجمن په خپله ژبه کښی د بچو د پاره د ابتدایي تعلیم انتظام
وکړي.
زما ژوند او جدو جهد ، ۳۳۳ مخ

10

کمزورتیا

پښتنو کښې دا ډېره لویه کمزورتیا ده، چې چېرته لاړ شي او چا
سره واده وکړي نو خپله ژبه ترې پاتې شي.
دا کمزوري صرف په موږ پښتنو کښې ده.
زما ژوند او جدو جهد ، ۳۰۱ مخ

وروسته له مرګه:

ژور فکر

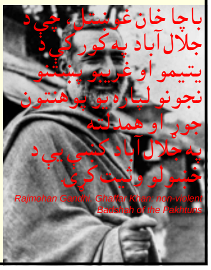

لوړ خیال

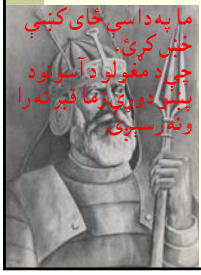

سیالي او بې ځایه خرڅونه

زموږ د پښتنو یوه لویه بد قسمتي او ناپوهي ده، چې موږ بې ځایه
خرڅونو، رسمونو او رواجونو باندې په زرګونو پیسې خرڅ کوو،
خو د قام، وطن او اجتماعي ښېګړو لپاره
د یوې پیسې خرڅ کولو ته تیار نه یوو.
ارشادات و مکتوبات باچه خان، سید جاوید علی شاه

11

د ډېرو او لويو خبرو نه يو کوچنی کار ښه دی:

- قامولي، وروولي، مينه محبت او اتفاق
- يو ملي، ټولنيز حرکت (د باچاخان د لارښوونو په اساس) يو نوې خداي خدمتګاری

- لږ خبرې، ډېر عمل
- خپله ژبه ويل او اولادونو ته زده کول
- خپلې جامې اغوستل، د خپل کلتور پالل
- ميلمه ته لږ خوراک ورکول، د دې پر ځای په اخبار، کتابونو پيسې لګول

د سمينار د قطعنامې لپاره وړانديزونه:

1. څرنګه چې تشدد تشدد منځ ته راولی، موږ د ايتلافي قواوو، کابل حکومت او مخالفينو څخه جدي غوښتنه کوو، چې سمدلاسه جګړه بنده او د سولې په خبرو اترو پيل وکړي.
2. مهاتما ګاندي او باچا خان دې د بيلابيلو ټولنو لخوا د نوبل سولې جايزې ته کانديد شي.
3. ۲۰۱۰ کال دې د باچاخان په نوم ونومول شی (دغه غوښتنه په افغانستان کې د ويښ ځوانانو لخوا شوی ده).
4. د افغانستان د تعليمي نصاب په اړونده کتابونو کې باچا خان او په اسلام کې عدم تشدد شامل شی.

همدا نن عملي قدمونه:

- څنګه چې الله تعالی خدمت ته ضرورت نه لري، خو د ده مخلوق ته خدمت، ده ته خدمت دی
  زه تعهد کوم چې بشريت ته د الله تعالی په نامه سره خدمت وکړم
- زه ژمنه کوم چې د تشدد او همدارنګه د بدل اخيستلو څخه ځان وساتم
- وعده کوم چې د ورځې کم له کمه دوه ساعته اجتماعي (ټولنيز) کار ته وقف کړم
- دګاندي او باچا خان لپاره د نوبل جايزې پانه لاسليک کول
- د باچا خان د کتابونو اخستل

مهاتما ګاندي او باچا خان ته دې د نوبل د سولې جايزه ورکړل شي

«مسووليت زموږ د هېوادونو د مشرانو او هغو خلکو په غاړه نه وي چې د يو ځانګړي کار د پاره مقرر او ټاکل شوي وي. دغه مسووليت د هر چا سره دی.« دلای لاما

مهاتما ګاندي ته هېڅکله د نوبل د سولې جايزه نه ده ورکړل شوې، په داسې حال کې چې د هغه نوم د سوله يزو هلو ځلو د پاره يو مترادف نوم ګرځېدلی دی. د ګاندي نژدې ملګری باچا خان په اسلامي نړۍ کې لومړنی د عدم تشدد لارښود ګڼل کيږي چې د خپل عمر ډېره برخه يې د سولې او د پښتنو د ښېګړې لپاره وقف کړې و. په ګډه بايد هڅه وشي چې د دغو دواړو سترو لارښوونکو ارزښتناکه کړه وړه هېر نه شي. نو له دې کبله ګاندي او باچا خان ته دې د سولې د نوبل جايزه ورکړل کميټې لخوا وړاندې شوي ده.

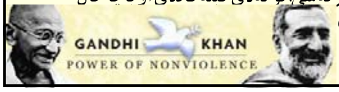

www.ipthelight.org/gandhikhan/index.html

نور معلومات او ارتباط

www.afghanic.0rg
دلته په
Badshah Khan کليک وکړئ

Dr Yahya Wardak
Tel: 0228 – 409 76 30
wardak@afghanic.org

ډېره مننه !